

Veileder til barn og samlivsbrudd.

Når barnehagen får beskjed om foreldre som velger å gå hver til sitt, er det viktig for barnehagen å vite om det. Både for at vi kan gi barnet en trygg og sikker base, og for å hjelpe foreldrene til å ha ett godt samarbeid omkring barnet. Målet med samarbeidet mellom foreldre og barnehagen er: barnets beste.

Samlivsbrudd øker sjansen for at barn i perioder kan få emosjonelle uttrykk, som for eksempel atferdsproblemer. Barn i barnehagen kan reagere med sinne og slåing, tristhet og tilbaketrekking fra gruppen. Barns reaksjoner på samlivsbrudd er knyttet til hvor mange negative hendelser bruddet fører til, som for eksempel flytting, bytting av barnehage osv. Forskning tyder på at foreldres samlivsbrudd kan ha innvirkning på små barns tilknytningsfølelse.

For å kunne møte disse barna best mulig må vi ha noen tiltak/rutiner på hvordan vi møter disse barna og foreldrene.

Hva gjør barnehagen for barn som har opplevd samlivsbrudd?

- **Alminneliggjøring av ulike familieformer.** «Min familie» kan være ett utgangspunkt for samling/gruppe. Ved å introdusere flere ulike typer familier i samling/gruppe, kan personalet hjelpe barna til å forstå at det går an å vokse opp i mange forskjellige familier.
- **Kunnskap om følelser.** Det kan være vanskelig for barn å forstå og fortolke egne følelser. Ved å bruke Være sammen med regnbueløven og sikk sakk bøkene, kan en hjelpe barna til å lære om egne og andres følelser. Det kan også være lurt å jobbe med hvordan barn kan mestre vonde følelser. Er det farlig med vonde følelser? Er det naturlig å ha slike følelser i noen situasjoner? For å sette ord på det vonde som skjer rundt barnet kan det også være fint å samtale med barnet gjennom lek, tegninger og bøker. (ETT BARN-TO HJEM har følelseskort og en bok om samlivsbrudd som heter Koalabjørnens hemmelighet.)
- **Gi barna trygghet på at «vi vet».** Når samlivsbruddet er ett faktum, er det greit for barna å vite at vi i barnehagen vet det. De ansatte prater kort og konkret med barna om den nye situasjonen, og tilkjenner for barnet at «vi vet». Da trenger ikke barnet å tenke at denne nye situasjonen er en hemmelighet som det må holde helt for seg selv. Det kan også være fint å prate med barnet om hvordan de har det, og hvordan det går. Men husk å ikke press barnet, la det få lov til å snakke når det føler det naturlig. Trygge, varme, voksne er viktig for ett barn i en ny (krisepreget) livssituasjon. Barnehagen kan være en trygg og sikker base for barnet.
- **Aldersadekvat informasjon.** Det er viktig at foreldre samarbeider med barnehagen om hva de mener er aldersadekvat og vesentlig informasjon for barnet. Man kan fortelle til barnet at «mamma og pappa ikke er kjærester lengre, og derfor har de bestemt seg for å bo hver for seg. Men at de er veldig glad i barnet, og vil fortsette å være mamma og pappa for barnet.» Det er også viktig å oppklare misforståelser, for eksempel at barnet går rundt og tror at samlivsbruddet var dets skyld, ved at «mamma og pappa skilles for de jeg er slem». De kan ha fantasier om at en eller begge foreldre vil forlate dem, eller at de på magisk vis kan føre dem sammen igjen.

Hvilken rutiner har vi ovenfor foreldre i samlivsbrudd.

- **Tidlig informasjon om forhold i hjemmet som kan påvirke barns trivsel og atferd.** Viktig å gå ut med en generell oppmuntring om at foreldre bør gi informasjon så tidlig som mulig om forhold i hjemmet som kan gå utover barnas trivsel og atferd. (gi info på foreldremøtet på høsten)
- **Hold fokus på barnet.** Noe av det mest skadelige for barn ved samlivsbrudd, er åpenlys og vedvarende konflikt mellom foreldrene. Det er gunstig å oppmuntre foreldre til å komme frem til gode rutiner for samarbeid med barnehagen. Det å veilede foreldre til å ha ett godt samarbeid omkring barnet, er kanskje noe av det viktigste barnehagen kan gjøre for å hjelpe disse barna. – målet er barnets beste. Det er utarbeidet en foreldrefolder, som gir generelle råd ved ett samlivsbrudd. Den kan være fin å dele ut før en foreldresamtale.
- **Garderobevevttregler.** Garderoben et ett sted som bør være mest mulig fritt for upassende voksenprat. Baksnakking om eksen passer seg heller ikke i en garderobe. Det kan være lurt å ha garderobevevttregler hengende på veggen.
- **Foreldresamtaler – alene eller i sammen.** Selv om foreldrene velger å gå hver til sitt, vil alltid samarbeidet omkring deres felles barn vedvare. Vi vil dermed alltid oppfordre foreldre til å stille begge to. Dette bidrar også til likeverdig informasjon. Dersom foreldrene ikke i stand til å komme på felles foreldresamtale, kan det kalles inn til separate møter. Det er da viktig at en har med en referent, slik at en får ned på papiret det som ble tatt opp.
- **Felles historie og aldersadekvat informasjon.** Det er viktig at foreldre og barnehage blir enige om hvilken informasjon som skal formidles til barnet, og at den informasjonen blir formidlet på en måte som er tilpasset barnets alder. Når barnehagen bekrefter den samme historien, skaper dette trygghet og forutsigbarhet for barnet.
- **Unngå å bli dratt inn i konflikten.** Krevende foreldrekonflikter hører hjemme på familievernkontoret, og skal ikke primært løses i foreldresamtaler i barnehagen. En kan også kontakte helsestasjonen/familiekonsulenten. De ansatte i barnehagen må unngå å bli «venninnen», for foreldre som har behov for å «tømme seg» for sorg og frustrasjoner i barnehagen. Det må settes grenser for hva som skal tas opp med barnehagen. Det er viktig at barnehagen holder seg nøytral, og at vi ikke sympatiserer med noen av partene.

Tema på foreldresamtale.

Det kan være fint å ta utgangspunkt i foreldrefolderen, der det står noe om hvordan et barn kan reagere ved ett samlivsbrudd og hvordan foreldrene kan støtte barnet.

En kan starte samtalen ved å høre hva de har tenkt om det de har lest i folderen. Fortell at du ønsker at hver part skal få si sitt, og at dere andre venter med å snakke til det er deres tur.

Vis empati og omsorg for de to som er i en vanskelig situasjon, ved å anerkjenne at det kan være krevende.

Her er noen viktige ting å ta med i en samtale:

- At et samlivsbrudd kan være en belastning for barnet så vel som for foreldrene.
- At barnehagen kan og vil hjelpe barn i denne situasjonen.
- At foreldresamarbeid er ekstra viktig i en slik fase.
- At selv om foreldre velger å skille lag og bo hver for seg, vedvarer samarbeidet omkring deres felles barn, og at dette krever videre kommunikasjon og dialog mellom de to.
- At alle parter (far, mor og barnehage) jobber mot samme mål: at barnet skal trives og ha det bra!
- At barnehagen ikke kan forholde seg til det som er vanskelig mellom mor og far, men vil holde fokus på barnets beste.

Kilde: Barn og samlivsbrudd, veileder for ansatte i barnehagen, Ingunn Størksen. ETT BARN TO HJEM.

Viktige telefonnummer:

Familievernkontoret: 38 39 58 80

Helsestasjonen: 38 25 50 40

Familiekonsulenten: 474 52 242, Carina B. Ariansen